

„Milí seniori prajem Vám pevné zdravie, veselú myseľ, veľa úsmevu, elánu a radosti zo života. Prežíte ďalšie roky obklopení láskou, úctou a pozornosťou svojich najbližších a dni vášho zrelého veku prepletené vďačnosťou nás všetkých. Nech je vaša jeseň plná farieb, z ktorých každá bude znamenať jedno krásne prežité obdobie života.“

Ing. Ján Šupica, starosta obce

Úcta k starším

Ján Šupica

V obci Vidiná sa snažíme upriamovať pozornosť na všetky vekové kategórie. Mesiac október – mesiac úcty k starším – venujeme aj my našim starým mamám a otcom, našim seniorom.

Všetkým seniorom vo veku nad 65 rokov sme doručili malú pozornosť - med od miestneho včelára. Veríme, že ich poteší.

Peknou tradíciou je aj posedenie s jubilatmi, na ktoré sú pozývaní všetci, ktorí dovŕšili okrúhle jubileum v roku 2023. Oslavu jubilatov si mnohí mladí predstavujú ako posedenie v komornej atmosfére. To však neplatí pre našich vitálnych vidinských seniorov.

Posedenie otvoril príhovorom starosta obce, v ktorom zdôraznil krásu jesene života a seniorom poprial pevné zdravie a veľa lásky v kruhu blízkych a priateľov.

Našich milých jubilatov prišli spevom, tancom a básničkami pozdraviť deti z materskej školy a deti z detského domova. Ich žiarivé oči vyčarili všetkým úsmev na tvári. Na záver sa do tanca pridali aj pozvaní hostia a vládla výborná nálada. Počas posedenia sa vtipkovalo, spomínalo...

Mnohí sa zo zdravotných, resp. iných dôvodov nemohli zúčastniť a ospravedlnili sa. Ich slová plné vďaky nás zahriali pri srdci. Pre organizáciu takéhoto posedenia je vítané, keď pozvaní potvrdia svoju účasť, resp. sa ospravedlnia a preto im aj touto cestou ďakujeme.

Svojou účasťou nás poctili aj členovia Klubu dôchodcov, za čo aj im veľmi pekne ďakujeme.

ČAS LETÍ

Ján Tokár Oravský

Dozreli jablká, tečie vína réva,
nezbedník vetrík listy strháva,
nemravník, prírodu do naha zvlieka,
brázda ku spánku sa ukladá.

Ráno často hmla na zem padá,
krásy jesene ako závoj zakrýva,
slnku dlho trvá, kým sa vymotá,
odtiahnuť závoj, nech krása vyniká.

Jeseň, čas keď spustnú polia,
ťahovavé vtáky do tepla odletia,
slnko na pomoc volá kúrenia,
gazda končí práce na poliach.

Tiež človek ako súčasť prírody,
ročnými obdobiami prechodí,
ako pán tvorca má aj výhody,
nie každý je v rovnakom období

Vnuci šantiac v jarnej samopaši,
deti v letnom zápale a v lopotení,
jesený na lavičku posadajú,
život spomienkami hladkajú.

Čas ako splašený koník letí,
všetci ho lapajú i naše deti,
my vieme už, že nik ho nelapí,
tichúčko na lavičke sediac sami.

ČAKÁ NÁS EKONOMICKY NÁROČNÉ OBDOBIE

Ján Šupica

Obec Vidiná rovnako ako ostatné samosprávy zápasí v súčasnosti s nedostatkom financií. Schválením rodinného balíčka zo strany štátu došlo k rapidnému prepadu v príjmovej časti podielových daní. Podielové dane posielajú štát každý mesiac obciam a tvoria základnú časť príjmov miest a obcí. V roku 2023 obec reálne pracuje s nižšími príjmami, ako boli prognózy a návrhy na konci roku 2022. V podstate každý mesiac bolo obciam poukázané menej, ako sa sľúbilo. Ku koncu septembra 2023 nám chýba akoby jeden celý mesiac.

Obce musia mať v zmysle zákona vyrovnaný rozpočet, to znamená nesmieme ísť do schodku, teda mínusu. Našťastie naša obec v minulých rokoch vďaka dobrým rozhodnutiam hospodárila s prebytkom, ktorý sme si odkladali. Z tohto prebytku sme dofinancovali rapidný výpadok spomínaných príjmov v tomto roku.

Tento stav je neúnosný a rozpočtovo neutržateľný. Naša obec poskytuje oby-

vateľom celú škálu služieb. Za tieto služby je potrebné na konci dňa zaplatiť. Jedná sa napríklad o verejné osvetlenie, pravidelné kosenie verejných priestranstiev, cintorínov, zvoz bioodpadu. V prvom rade sme sa snažili v našej obci zachovať úroveň týchto služieb. Mnohé ostatné obce a mestá pristúpili k vypínaniu verejného osvetlenia, znižovaniu frekvencie kosenia a mnohým ďalším obmedzeniam.

K tomu všetkému štát postúpil na obce ďalšie kompetencie, ako napr. sociálne služby. Štát za tieto služby poukazuje obciam určitú sumu, ktorá je však nedostatočná, čo vedie k tomu, že obce musia za danú službu doplácať z vlastných príjmov.

V súčasnej dobe nárastu cien materiálov, cien energií a zásadných zmien zákonov, ktoré obciam a mestám ukládajú nové úlohy a povinnosti v oblasti financovania, nás núti hľadať zdroje financovania. Ekonomicky náročné obdobie čaká aj nás, a preto musíme hľadať spôsoby, ako získať viac príjmov.

Investičný dlh, ktorý je aj v našej obci, sa snažíme znižovať externými nenávratnými a návratnými zdrojmi (eurofondami a úverom), ktoré úspešne čerpáme. Bližšie k pro-

cesu eurofondových výziev sa budeme venovať neskôr.

Poplatok za komunálne odpady je špecifická skupina poplatkov. Tento poplatok cez obec iba „pretečie“, celý ho zaplatíme zberovej spoločnosti. Je na zamyslenie, prečo obec musí vykonávať celú administratívu, vymáhanie, posielanie výziev a podobne pre súkromnú firmu. Rovnako platíme za napr. elektrickú energiu, plyn a podobne priamo dodávateľom.

V obci Vidiná sa za viac ako 20 rokov s daňami z nehnuteľnosti nezaoberalo, keďže obec vedela zostaviť vyrovnaný bežný rozpočet. Pre zachovanie nastavenej úrovne poskytovaných služieb v našej obci sa zaoberáme vyčíslením poplatkov a daní ako iné obce a mestá. V súčasnej dobe pripravujeme presné vyčíslenie daní a poplatkov, aby sme bežný chod obce zachovali na požadovanej úrovni. Úspory hľadáme samozrejme aj na strane výdavkov, preto veríme, že spoločnými silami toto ekonomicky náročné obdobie zvládneme. Nechceme prijímať populistické ľúbivé riešenia, ale rozpočtovo zodpovedné rozhodnutia pre nás všetkých.

OBSAH

strana

04

Atraktívna výstava

Dvor remeselného domčeka

strana

09

Deň rodiny

Aktuality z materskej školy

strana

10

Sto rokov SVD

vo Vidínej

strana

12

Poznávajme naše ulice

v našej obci

strana

14

Nenápadní hrdinovia

Rubrika "Návraty"

Ján Šupica

Máme zelený traktor

Mnohé domácnosti odpad, ktorý vzniká v záhradách a v domácnostiach po jeho vytriedení zhodnocujú kompostovaním. Za tento spôsob nakladania s odpadom im patrí poďakovanie. Bioodpad sa vracia do kolobehu na ďalšie využitie.

Zároveň popri domácom kompostovaní sme zaviedli aj organizovaný zber odpadu od prahu domu. Domácnosti môžu vo vopred stanove-

nom čase vyložiť pred svoj dom biologický odpad napr. konáre, ktoré sú následne odvezené. Týmto spôsobom sme znížili v obci pálenie takého odpadu. Našou snahou bolo organizovaný zber zefektívniť, zrýchliť a zlacniť. Dlhé roky ste mohli v uliciach našej obce spozorovať „malý modrý traktorík“. V súčasnosti pribudol do našej obec nový, väčší, rýchlejší zelený traktor, s pomocou ktorého bude zber pred domu pokračovať v modernom šate. V roku 2021 sme vypracovali projektový zámer. Náš projekt bol podporený zo strany Ministerstva životného prostredia. Následne nám boli schválené finančné prostriedky na nákup nového traktora, nosiča kontajnerov a 4 ks červených kontajnerov. Obecné zastupiteľstvo vyčlenilo finančné prostriedky na nákup vyklápacej vlečky.

Našou snahou je predchádzať vzniku nelegálnych „čiernych“ skládok, zamedzeniu zmiešavania biologického odpadu s komunálnymi odpadmi a znížiť pálenie odpadu v záhradách.

Popri rozvoji domáceho kompostovania sme v projekte navrhli vytvoriť možnosť doniesť nadbytočný biologický odpad na určené zberné miesta. Tento spôsob je pre obec výhodný najmä preto, lebo sa znižujú náklady spojené so zberom biologického odpadu pred domu. Ďalšou možnosťou je, že domácnosti si môžu v prípade zvýšeného výskytu biologického odpadu objednať pristavenie kontajnera. Keď sa naplnia, pomocou traktora a nosiča kontajnerov ich naložíme a odvezieme. Vznikne tzv. mobilný zber do kontajnerov. V súčasnosti uvažujeme o zakúpení drviča. S jeho pomocou zmenšíme objem vyzbieraného materiálu a tým zefektívňujeme jeho odvoz. O presných podmienkach nového systému budú ešte rokovať poslanci zastupiteľstva a až samotná prax nám ukáže možnosti zlepšenia.

Veríme, že obyvatelia budú natoľko uvedomelí a do pristavených kontajnerov nebudú vhadzovať odpad, ktorý tam nepatrí. Kontajnery budú označené, na aký odpad sú určené. Sme predsa inteligentní ľudia. Verím, že nová zakúpená technika s príslušenstvom a prístupom obyvateľov nám umožní efektívnejší zvoz zeleného odpadu.

Parlamentné voľby 2023

redakcia

Na celom Slovensku bola sobota 30. septembra volebným dňom. Počas dňa prešlo volebnou miestnosťou vo Vidinej vyše tisíc ľudí. Z celkového počtu 1 365 oprávnených voličov sa na hlasovanie zúčastnilo **1 013 voličov, čo predstavuje 74,21%**. Počet platných hlasov bol 1 007.

Obec Vidiná v parlamentných voľbách stabilne zachováva tradíciu vysokej volebnej účasti. Voľby prebehli pokojne, disciplinovane a bez problémov.

Najdôležitejšie výsledky hlasovania vo volebnom okrsku č. 1 Vidiná uvádzame podľa Zápisnice okrskovej volebnej komisie:

SMER – SD – 275 hlasov/ 27,30 %
HLAS – SD – 225 hlasov/ 22,34%
PS – 141 hlasov/ 14,00%
SNS – 99 hlasov/ 9,83%
OĽANO, KÚ, Za ľudí – 58 hlasov/ 5,76%
SaS – 51 hlasov/ 5,06%
REPUBLIKA – 48 hlasov/ 4,77%
KDH – 35 hlasov/ 3,48%
SME RODINA – 22 hlasov/ 2,18%
Demokrati – 18 hlasov/ 1,79%
Kotlebovci – ĽSNS – 13 hlasov/ 1,29%
Modrí, Most – Híd – 6 hlasov/ 0,59%
SZÖVETSÉG – AL. – 6 hl./0,59%
KSS – 5 hlasov/ 0,50%
Pirátska strana – 2 hlasy/ 0,20%
MySlovensko – 2 hlasy/ 0,20%
SPRAVODLIVOSŤ – 1 hlas/ 0,10%

Prezentácia z dvora

Anna Kropáčová,
Predsedníčka MO Matice slovenskej

Miestny odbor Matice slovenskej vo Vidinej v spolupráci s obcou Vidiná usporiadal dňa 14.10.2023 v remeselnom dome výstavu ovocia, zeleniny, bylín a produktov z nich /sirupy lekváre.../, okrem výstavy bola záhradkárska a bylinková poradňa. Šikovní remeselníci odprezentovali svoje výrobky/ macramé, štrikované hračky, jesenné dekorácie, výrobky z kože, háčkové ozdoby, bylinkové čaje..., deti si mohli v tvorivých dielňach vyrobiť dekorácie z gaštanov. Takúto výstavu sme organizovali prvýkrát a preto bola spojená aj s obavami, ale myslím si že tí ktorí prišli sa cítili príjemne, dozvedeli sa nové informácie o pestovaní, o bylinkách, pochutnali si na domácich koláčikoch, porozprávali sa a príjemne strávili krásne jesenné popoludnie. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí prispeli aby sa táto jesenná akcia mohla uskutočniť. Viac o podujatí sa dočítate na ďalšej strane.

Matičari na oslavách v Martine

Anna Kropáčová,
Predsedníčka MO Matice slovenskej

Matica Slovenská oslávila tento rok 160. výročie svojho založenia a 30. výročie vzniku súčasnej Slovenskej republiky. Hlavný program osláv sa konal v Martine dňa 5. 8. 2023. Podujatia sme sa zúčastnili aj my, vidinskí matičari. Okrem osláv sme navštívili aj Národný cintorín, kde sú pochovaní významní národní dejatelia, vedci, umelci a iné osobnosti slovenského národa. Navštívili sme Múzeum slovenskej dediny, najväčšiu expozíciu na Slovensku. Nachádza sa v Jahodníckych hájoch neďaleko Martina. Oslavy prebiehali v športovej hale, kde sa predstavili naše ale aj zahraničné súbory. Vystúpil aj SLUK. Všetky vystúpenia boli veľmi pekné. Hlavný príhovor patrila predsedovi Matice a predsedovi parlamentu Borisovi Kollárovi. Iní ústavní činitelia, napr. pani prezidentka, pán premiér, sa osláv nezúčastnili. Neprišla žiadna televízia. Čo na to povedať? Túto skutočnosť vystihujú slová, ktoré zazneli v príhovore predsedu Matice, JUDr. Mariána Gašpera, PhD. :

„Matica slovenská počas svojej existencie to nemala nikdy ľahké. Maticu chceli takmer každých dvadsať rokov zlikvidovať rôzne politické skupiny. Matičari sa vzbopili a napokon maticnú ustanovizeň zachovali a posunuli do nového rozmeru. Matica slovenská pevne stojí za svojím národom.“

Na záver chcem poďakovať p. starostovi Ing. Jánovi Šupicovi a vedeniu obce, že nám bol poskytnutý autobus a mohli sme sa zúčastniť významných národných osláv.

Atraktívna výstava na dvore remeselného domčeka

(sobota, 14. októbra 2023)

Anna Kropáčová, Marián Jeleň
foto - Gabriela Gáborová

V ČOM BOLA VÝSTAVA VÝNIMOČNÁ

Napríklad v naaranžovaní rôznorodých druhov ovocia a zeleniny, ktoré dopestovali miestni záhradkári. Podstatnou časťou prispel aj náš hosť, pán Vladimír Fertál z Lučenca. Ako skúsený odborník obohatil výstavu zaujímavým komentárom. Z vystavovaných produktov sme mohli obdivovať: jablká a hrušky – aj veľmi staré nešľachtené odrody, mišpule, hrozno, figy, hurmikaki, vlašské orechy, lieskovce, gigantické odrody kalerábu, repy a cvikly (vo veľkosti futbalovej lopty), paradajky, cibuľu, šalát, reďkovku atď. Nechýbali bylinky do kuchyne, domáce lekváre, džemy, sirupy, ovocné destiláty, medovina, vínovica, viečkovica, drienkovica, orechový likér, likér zo zmesi zázvoru, dule a citrónu, likér z lupeňov červenej šípkovej ruže a pod. **Šikovní remeselníci ponúkali svoje výrobky:** macramé, štrikované hračky, jesenné dekorácie, výrobky z kože, háčkované ozdoby, bylinkové čaje... Deti si mohli v tvorivých dielnach vyrobiť rôzne figúrky z gaštanov či žaluďov.

A aká by to bola výstava bez ochutnania čohokoľvek? Hrušky, jablká, figy, hurmikaki... vyvolávali v našich ústach jednu znamenitú chuť za druhou. V príjemnej rodinnej atmosfére dobre padlo aj posedenie na lavičkách. Ľudia sa zaujímali o nové veci. Boli štedrí a radi sa podelili s tým, kto čo doniesol. Mohli sme nielen vidieť, ale aj chytiť do ruky podomácky urobené náradie na oberanie plodov. Také, ktoré v obchodoch nekúpate. Dobrá nálada priťahovala aj náhodných okoloidúcich. Na dvore vidieckeho domčeka bolo dosť miesta pre každého.

SÚČASNOSŤ POPRETKÁVANÁ MINULOSŤOU

Niž ovocinárskej tradície u nás pretrvávajú viac ako sto rokov. V minulosti takéto prezentácie z dvora hospodára neboli. Jablká, hrušky, slivky sa chodili oberať do grófkyných sádov. Počas sezóny premával po dedine naložený voz a ponúkal na predaj to, čo sa vypestovalo na asbóthovskej zeleninárskej farme. Významnú úlohu zohrali aj tunajší učitelia Július Strhársky a Pavel Danko, ktorí miestnych obyvateľov učili praktizovať základné ovocinárske zručnosti. Pavel Danko do Školskej kroniky na str. 142 o svojom predchodcovi napísal:

„Július Strhársky sa vo svojom voľnom čase venoval ovocinárstvu. Školskú záhradu vysadil ovocnými stromčekmi, ktoré sám vypestoval. Tento záujem vzbudzoval aj u žiakov. So žiakmi veľa pracoval v školskej záhrade a viedol ich k tomu, aby si i doma zakladali ovocné záhrady. Jeho ušľachtilá práca bola korunovaná úspechom. Po celej dedine rozkvitli v záhradách ovocné stromy a pred domami okrášlili okolie kvetinové záhrady.“

V súčasnosti sa každoročne pri príležitosti uvítania detí do života vysadí v ovocnom sade pri materskej škole strom života. Každý strom má svoj zoznam narodených Vidinčanov.

ZÁVER

„Ak máte možnosť, všetko si pestujte doma. Čo kupujeme, je síce pekné, ale poznačené chémiou.“

Vladimír Fertál

Akcia sa uskutočnila vďaka spolupráci členov Miestneho odboru Matice slovenskej, Klubu dôchodcov a obce Vidiná. Súčasťou výstavy bola aj záhradkárska a bylinková poradňa. Organizátori sa vy-

jadrili: „**Takúto výstavu sme organizovali prvýkrát, preto bola spojená s určitými obavami. Tí, ktorí prišli, sa cítili príjemne. Dozvedeli sa nové informácie o bylinkách, o štepení a ošetrovaní ovocných stromčekov, pochutnali si na domácich koláčikoch, porozprávali sa, a tak príjemne strávili jesenné popoludnie. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí prispeli k tomu, aby sa táto jesenná akcia mohla uskutočniť.**“

Veríme, že táto tvorivá spolupráca bude pokračovať a my, Vidinčania, sa budeme mať na čo tešiť.

OHLASY ZÚČASTNENÝCH:

„Ľudia by sa boli viacej rozrečnili, keby ich viac počastovali domácou pálenôčkou. Atmosféra bola úžasná. Už len tým, že sa to vôbec uskutočnilo.“

„Sú to dary od Pána Boha.“

ROZLÚČKA S LETOM

Ján Tokár Oravský

Ako lastovičky, sadá leto na vedenie,
posledný pohľad na Vidinú, čo miluje,
ľudí čokoládových od lúčov slnka,
polia osirelé, kde už bola ruka kosca.

Poštekli jablko, čo ako deva červenie,
potlačí slzu čí do oka sa mu hnie,
vy prážanie dní, slnku ubralo sily,
nadhádza čas, keď žezlo odá jeseni.

Ovlaží sa vodou, čo deťom ohrievalo,
radosť smiech s čípatom počúvalo,
ako to v žití už chodí, leto jeseň vytlačí,
prepečené do teplých krajov odletí.

Rozlúčme sa s letom ako sa patrí,
nezabudne nech na nás a o rok sa vráti,
dnes nech je veselo aby leto vedelo,
máme že ho radi a zima je bez neho.

Hudba nech hrá a znie pieseň veselá,
želanie naše srdečné, že vráti sa do roka,
leto tak leť, kde lastovičiek smer,
tešiac sa, že vrátiš sa zas do Vidinej.

Malá spomienka na **Rozlúčku s letom vo Vidinej** 2023

Rozlúčka s letom je za nami, preto sa patrí poďakovať. Podujatie takéhoto rozsahu je náročné pripraviť a zorganizovať. Chcem vysloviť veľké **ĎAKUJEM** všetkým, ktorí sa pričínili o túto výnimočnú akciu. Predchádzali tomu mesiace príprav, plánovania. Ďakujem celému prípravnému tímu za pomoc. Tento deň by sa nezaobišiel bez zamestnancov úradu, materskej školy a mnohých poslancov. Ďalej chcem poďakovať dobrovoľníkom, ktorí pracovali na tom, aby bol celý deň bezproblémový.

Ján Šupica

Opäť aj v tomto roku sa k nám pridali obyvatelia, ktorí napr. varili dobroty. Boli aj takí, ktorí neboli často videní, ale bez ich príspevku by nebolo možné podujatie zorganizovať. Veľké poďakovanie patrí aj členom Klubu dôchodcov, ktorí opäť podali pomocnú ruku. Ďakujem im za túto prácu, trpezlivosť a ochotu pomôcť.

Tento rok pribudli na rozlúčke s letom „Fun zóny.“ Do tímu sa pridala mladšia generácia. Veľmi ma teší, že sa tak deje. Naším cieľom je na podujatiach spájať všetky generácie a vytvárať tak spoločnú rodinu Vidinčanov. Ak sa nám niečo nepodarilo, nebolo podľa vašich predstáv, dajte nám vedieť. Spoločne sa posúvame vpred a spoločne dokážeme veľké veci. Program sme sa snažili pripraviť, aby si každá generácia našla to svoje.

Bolo príjemné znova vidieť plný športový areál spokojných a radostných ľudí.

MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

NIE JE TO ÚŽASNÉ?

Kto má čo len trochu oči a uši otvorené, nemôže si nevšimnúť každodenný život v dedine. Samozrejme, že hlavnými postavami sú seniori. Ich mená sme úmyselne zatajili. Možno aj preto, aby sme viac vyzdvihli spôsob ich života, vzťahy medzi nimi či ľudské hodnoty.

Marián Jeleň

Žijú medzi nami. Dôchodkyňa, ktorá býva na kopci, vezie vo svojej Felícii priateľku, kolegyňu na stretnutie členov Klubu dôchodcov. Možno sa celý týždeň nevideli, a tak sa môžu spolu porozprávať. Starší prešedivený pán sa každú stredu v obvyklom čase s hrdosťou posúva po chodníku v elektrickom autíčku. Príde ku Kultúrnemu domu, zaparkuje pod oknami, vystúpi hore schodmi a ide na stretnutie s blízkymi priateľmi. Čiperný starý otec, ktorý si pamätá oslobodenie našej obce v januári 1945, chodieval na bicykli do dediny na nákup. Smerom do dediny opatrne po chodníku, ale naspäť už rýchlejšie po ceste. Pani s dobrými organizačnými schopnosťami a ešte lepšími nápadmi vedie Klub dôchodcov. S láskou opatruje svoju 95-ročnú mamičku. Aby to nebolo na jedného človeka priveľa, opateru si starostlivo delia sestry

medzi sebou. Nie je to úžasné? Pokročilá deväťdesiatnička, ktorá si pri chôdzi pomáha paličkami a vidí sotva pod nohy, sama prejde z domu ku kostolu, sadne si do božieho chrámu a oslávi nedeľu svätou omšou, lebo inak by sa jej tento sviatočný deň ani nerátal. Žena nižšej postavy, ale energická do takej miery, že energiu môže aj rozdávať, je oporným stĺpom Klubu dôchodcov. Pri mnohých podujatiach obce podáva pomocnú ruku. Nie je to úžasné? A takto by sme mohli pokračovať.

Veľmi obdivujem skupinu seniorov, ktorí žijú sami. Napr. vdovy, vdovci. Väčšina z nich žije svoj tichý a pokojný život. Majú ešte v sebe tú silu, aby sa postarali o domácnosť, záhradku, domáce zvieratá a pod. Svojím pohybom si udržiavajú primeranú kondíciu, lebo vedia, že kým sa hýbu, tak stále žijú. A to je úžasné! Osamelý spoluobčan, ktorý už nevládze starať sa o veľkú záhradu, navrhne susedom, s ktorými udržiava priateľské vzťahy: „Ak chcete, môžete využívať moju záhradu pre vaše potreby.“ Nie je to úžasné?

A sú tu aj iní ľudia. Ktorí nie sú tak viditeľní. Im zdravotný stav neumožňuje vychádzať z domu a vyžaduje si pravidelnú opateru. Aj toto patrí k životu. A aj oni si zaslúžia dôstojnú jeseň života. Napr. zaslúžia si, aby sme ich navštívili, venovali svoj čas, potešili ich svojou prítomnosťou, prejavili im blízkosť, nehu ... Sú to vzácne chvíle, ktoré otvárajú brány neba. Lebo ak si ctíme tých, ktorí nám dali život, vtedy je život oveľa krajší.

Marián Jeleň

Do dejín prírodných vied na Slovensku vstúpila Vidiná v prvej polovici 19. storočia. Veľkú zásluhu na tom mali zemanania Kubínyovci, ktorí v tom čase obývali tunajší kaštieľ.

Do malej dedinky, ktorá mala okolo 43 domov, 63 rodín a 327 obyvateľov, prichádza nový vlastník, statkár Ondrej Kubínyi. Ako dozorca evanjelického seniorátu v Novohrade a istý čas aj tabulárny sudca, podporoval zakladanie evanjelických škôl. Aj jeho zásluhou ev. cirkev v roku 1790 dala zbúrať starú drevenú školu a postavila novú. Z monografie Novohradu (Mocsáry, 1826) sa dozvedáme:

„Ondrej Kubínyi má vo Vidinej pekné obydlie obklopené záhradou. Pozoruhodná je jeho vzácna zbierka starých mincí, morských mušlí, nerastov a rastlín, taktiež jeho knižnica. Tento zemepán je nadšencom a podporovateľom vied a všetkého dobrého.“

VEDA A PRÍRODA

V šľapajách rodičov pokračovali aj synovia František a Augustín. Počas štúdií na gymnáziu v B. Bystrici sa spoznali s profesorom prírodovedných predmetov Kristiánom Zipserom, ktorý ich zasvätil do geológie. Pod jeho vedením sa zúčastnili poznávacej cesty po župách: Malohont, Novohrad, Zvolen, Spiš, Gemer, Turňa. Navštívili aj unikátnu muzeálnu zbierku starožitností a rôznych kuriozít Lipóta Andrásyho v Betliari. Bola to veľká inšpirácia mladých Kubínyovcov založiť podobnú zbierku doma vo Vidinej. V diele „*Rukoväť mineralógie*“ (Zipser, 1812) opísal autor 258 lokalít s výskytom zaujímavých nerastov, z nich 148 na Slovensku. Zberom minerálov poskytli množstvo údajov z Novohradu práve Kubínyovci. Zbierka Zipsera obsahovala vyše 12 tisíc nerastov z celého sveta.

GEOLÓGIA A MINERALÓGIA

Geológia je veda zaoberajúca sa štúdiom, zložením, stavbou a vývojom zemskej kôry. Mineralógia je náuka o nerastoch. Podľa archívnych údajov Ondrej Kubínyi zozbieral v rokoch 1808-1826 1 300 vzoriek minerálov. Medzi najvzácnejšie patrili napr.: hornblendit zo Španielska, ametyst z B. Štiavnice, zlatý chryzopras, rumelka s rýdzou ortuťou z Idrie, kolekcia železných rúd, opálov aj drahokamov.

František Kubínyi mal zbierku nerastov a hornín vo svojom dome v Lučenci. Pochádzala z celého Uhorska ale najviac z Novohradu. Zostavená bola podľa žúp.

VIDINÁ – BAŠTA PRÍRODNÝCH VIED

K cennejším patrili: opály, porfýry, trachyty. František skúmal a opisoval napr.: čadičové útvary v oblasti Salgó a Šomoška, mohutný skamenený strom v chotári obce Tarnócz neďaleko Kalondy, nálezišká hliny v Novohradskej župe a ich využitie v priemysle.

Skamenený ihličnatý strom mal pôvodnú výšku 60 metrov, 86% hmoty tvoril kremeň a jeho vek určili na 21 až 24 miliónov rokov (miocén – mladšie treťohory). Dnes je v lokalite Ipolytarnóc geologicko-paleontologická expozícia, ktorá je súčasťou medzinárodného geoparku Novohrad – Nógrad.

Po vypálení Lučenca v roku 1849 sa členovia Kubínyiovskej rodiny z Lučenca aj Vidinej odsťahovali. Časť knižnice a mineralogickej zbierky darovali evanjelickému gymnáziu v Lučenci. 3. januára 1848 bola v kaštieli Kubínyiovcov vo Vidinej založená **Uhorská geologická spoločnosť** (175. výročie), ako tretia na svete po Londýne (1807) a Paríži (1830). Jej prvým predsedom sa stal Augustín Kubínyi, podpredsedom František Kubínyi. Na počesť tejto významnej udalosti predstavitelia Maďarskej geologickej spoločnosti a Slovenskej geologickej spoločnosti umiestnili na priečelí budovy kaštieľa v roku 1994 pamätnú tabuľu s dvojjazyčným textom:

V tejto budove bola založená Uhorská geologická spoločnosť 3. januára 1848

Odhalila spoločnosť v 145. roku svojej existencie

PALEONTOLOGIA

Je náuka zaoberajúca sa výskumom vyhynutého tvorstva. František Kubínyi v rámci prírodovednej spoločnosti publikoval niekoľko zaujímavých prác. Napr.: o paleontologických nálezoch z jaskyne Harmanec a okolia (jura, stredné druhohory), o kostiach pravekých cicavcov z konca treťohôr a začiatku štvrtohôr z Hajnáčky (chobotnáče, panda, nosorožec, hyena, tapír, opice...), o zuboch žralokov z Kalondy, o koryte rieky Tisa ako pohrebisku pravekých cicavcov z paleontologického hľadiska a iné.

BOTANIKA

V roku 1842 **Augustín Kubínyi** napísal knižku **„Jedovaté rastliny pre ľudové školy“**. Opisuje v nej 47 rastlín, vo farebnej prílohe zobrazuje 28 rastlín a 8 jedovatých húb. V tom čase publikoval floristické práce z lokalít Pohorelá, Kráľová hoľa a prispieval do časopisu **Flóra**. Augustín a František Kubínyiovcovia spolupracovali s botanikmi Novohradu, napr. Ľudovít Pekár (ev. farár v Lučenci), Michal Szilnický (prof. ev. gymnázia v Lučenci) a jeho žiaci – Ján Fábry, Ján Kunszt... Na treťom zasadnutí prírodovedcov v B. Bystrici v roku 1843 viedol zoologicko – fyziologicko – botanickú sekciu Augustín Kubínyi. Zo zahraničných ciest spomenieme účasť Františka Kubínyiho s prof. Zípserom na valnom zhromaždení nemeckých lekárov a prírodovedcov v Jene v roku 1836. Prírodovedec z Vidinej oboznámil o svojich aktivitách aj Alexandra Humboldta, nemeckého polyhistora a autora diela **Kosmos**. V tomto diele opisuje a zobrazuje celú prírodu. Oboch hostí významenali tým, že podľa nich pomenovali

rastlinu Georgínu, **Dahliu**, ktorú Humboldt priniesol z Mexika a udomácnili ju v botanickej záhrade v Berlíne.

V starých historických záznamoch sa spomína, že Ondrej Kubínyi mal jednu z najkrajších záhrad vo vtedajšom Uhorsku. Svoj vzhľad si zachovala celé desaťročia. Veľmi sa páčila aj manželom Asbóthovcom pri prvej návšteve Vidinej. Park pri kaštieli pochádza z konca 18. storočia. V prvej polovici 19. storočia ho upravili Kubínyiovcovia. Vysadili v ňom trinásť druhov cudzokrajných stromov. V súčasnosti je parková zeleň ošetrovaná, postupne prebieha nová výsadba. Časť parku je sprístupnená verejnosti.

ZOOLÓGIA

Ornitológia a entomológia sú špeciálne časti zoológie. Prvá je náuka o vtákoch, druhá o hmyze. Ondrej Kubínyi vytvoril vo Vidinej exkluzívnu zbierku vtáčích vajec. Jeho synovia František a Augustín ju ďalej rozširovali. V roku 1826 mala 102 druhov. Zastúpené boli napr.: Pelikán ružový, Lelek obyčajný, Hlucháň, Sokol, Vlha atď. Synovia okrem zbierky vtákov zdedili od otca aj kolekciu hmyzu a mušlí. Ako ornitológovia a entomológovia pracovali v zoologickej sekcii prírodovednej spoločnosti. Známe je ich spoločné bádanie s Jánom Šalamúnom Petianom-Petényim, rodákom z Ábelovej, zakladateľom vedeckej ornitológie v Uhorsku a tiež lučeneckým ornitológom Elekom Balogom.

Kráľovská **Uhorská prírodovedná spoločnosť** vznikla 28. mája 1841. Medzi zakladajúcich členov patrili: Gabriel Dolezsal, Augustín Kubínyi, František Kubínyi, Ján Šalamún Petian-Petényi, Antal Radvanszky. Neskôr sa členmi stali: Michal Szilnický, Ján Fábry, Juraj Záhn a iní.

ZÁVER

Historický kaštieľ s okolitým parkom a záhradou je našou kultúrnou pamiatkou, našim dedičstvom. Pred dvomi storočiami kaštieľ vo Vidinej neskrýval len unikátne zbierky starožitností, vzácných mincí a krás živej alebo neživej prírody. Vďaka vzdelanej rodine Kubínyiovcov sa z kaštieľa šíriala aj veda s novými poznatkami, pozitívny vzťah k prírode aj láska k ľuďom. Ako napísal Július Strhársky **v školskej kronike**: **„V roku 1856 naša malá a chudobná dedinka skoro celá zhorela. Augustín Kubínyi, veľkomožný pán, pohnutý srdcom nad ubiedeným ľudom, dal viacerým zo zhorených postaviť nové chalúpy.“** Približne o sto rokov neskôr z tohto miesta odchádzali misionári Spoločnosti Božieho Slova, aby ohlasovali Božie slovo, stavali školy, kostoly a naučili miestnych ľudí lepšie žiť. A to sú naše korene, naše pramene a hlbiny - odkaz pre nás.

Štefan Popovič

(15. 11. 1926 – 15. 11. 2015)

Marián Jeleň

Veľkosť osobnosti si častokrát uvedomíme odstupom času, keď už nie je medzi nami. Postupne nám dochádza, koho sme stratili a čo nám chýba. Páter Štefan Popovič nepochádzal z tohto kraja, ale veľmi dobre poznal dušu tunajšieho človeka. Dedinkám Breznička, Šoltýska a Vidiná venoval podstatnú časť svojho života.

Životopis

Štefan Popovič sa narodil 15. novembra 1926 v dedinke Rumanová v okrese Nitra. V rodnej obci absolvoval šesť tried Ľudovej školy. V roku 1940 nastúpil ako chovanec do Misijného domu v Nitre a v tomto meste navštevoval Piaristické gymnázium. V roku 1946 vstúpil do noviciátu Spoločnosti Božieho Slova na Zobore. V rokoch 1948-1950 študoval v Spišskom Štiavniku, kde ho z 13. na 14. apríla 1950 zastihla barbarská noc. V období 1950-1953 bol internovaný v Podolínci a Pezinku. Následne absolvoval vojenskú službu aj službu v Pomocných technických práporoch (PTP) v Libave, Jičíne, Brne, Znojme, Svatej Dobrotivej.

Po návrate do civilu pracoval v Bratislave: v Komunálnych službách (1953-1954), ako asistent v SAV v oddelení Botanika a systematika rastlín (1954-1960), pol roka v záhradníctve, ako nákupca a skladník vo firme Technomad (1962-1970). Medzitým bol v roku 1960 odsúdený na štyri a pol roka. Väznený bol vo Valdiciach a prepustený na amnestiu 9. mája 1962. Za kňa-

za bol tajne vysvätený v Magdeburgu 12. septembra 1967. Primície slávil v rodnej Rumanovej 7. júna 1970. V lete toho istého roku nastúpil ako kaplán do Brezničky. V roku 1971 sa stal správcom farnosti Šoltýska neďaleko Kokavy. V období od 7. júna 1991 do 1. mája 1998 pôsobil ako rektor Misijného domu vo Vidinej. V septembri 1998 sa znova vracia na faru do Šoltýska. Obdarený šedinami a životnými skúsenosťami prijal službu výpomocného duchovného, ekonóma a vicerektora v Misijnom dome v Petržalke. Od 1. septembra 2009 až do konca svojho života žil v Misijnom dome v Nitre na Kalvárii. Pochovaný je na cintoríne sv. Cyrila a Metoda v Nitre.

Spomienky Vidinčanov

„Páter Popovič bol veľmi ústretový. Moje vnúčence neboli pokrstené. Keď tu boli cez prázdniny, podujal sa, že ich pripraví, a potom aj pokrstí. Deti chodili každý deň k nemu na náuku a na konci prázdnin, keď odchádzali, staršia vnučka bola pokrstená. Mladší vnuk potreboval ešte čas.“

Elena Drugdová

„Keď bol páter Popovič na Šoltýske, príležitostne pozýval Vidinčanov na návštevu. Viacerí sme ho boli pozrieť a vždy nás pohostil. Boli to milé stretnutia. Tie chvíle sú pre nás nezabudnuteľné.“

Elena Hašková

„Páter Popovič nás v roku 1986 sobášil v kaplnke v Ipeľskom Potoku. Pri sobáši nám spievala mládež, ktorá bola u neho na Šoltýske na duchovnej obnove, vtedy ešte tajnej. Páter žil na fare veľmi jednoducho a skromne. Nevedeli sme, že je verbista, až kým nám neoznámil, že budeme susedia. Vo Vidinej, v základnej škole, vyučoval náboženstvo. Aby si deti ľahšie pamätali učivo, kreslili jednoduché symbolické obrázky. Svojho učiteľa mali rady a on ich brával do táborov na Šoltýsku alebo do Vlčova.“

Jana Mikulášová

„Z času na čas sme navštívili domček vo Vlčove, v ktorom bývala staršia pani Nociarová. Pri domčeku bola lúka a na nej deti hrali futbal. Páter Popovič sa im venoval. Bol veľký vtipkár. Keď nás pozval na Šoltýsku, mali sme veľkú radosť. V sobotu alebo nedeľu sme prišli na posviacku. Kat-

ka Slováková navarila slávnostný obed. Fara na Šoltýske bola otvorená pre všetkých. Najviac tam chodili deti, ktorým sa venoval páter. Stávalo sa, že tam aj nocovali. Postretávali sme sa, posedeli sme si pri táboráku v spoločnosti žien, ktoré mu varili a upratovali. A bolo nám dobre.“

Mária Hrnčiarová

Prírodné klzisko uprostred dediny

Páter Popovič veľmi rád hral hokej. Ale hokej naživo „v kaštieli“ pod holým nebom, to bola veľmi odvážna myšlienka. Na vytvorenie ľadovej plochy bolo potrebné sa vysporiadať: s nerovnosťou terénu, dôkladným utesnením trávnatého podkladu, intenzívnym polievaním a v neposlednom rade aj s počasím. A vďaka múdre, pre hokej zaničenému rektori a jeho skupine novícov sa to podarilo. Citujeme z Kroniky Spoločnosti Božieho Slova vo Vidinej:

„Skoro každý deň bolo na ľade plno detí a s vidinskými chlapcami sme si z času na čas zmerali naše hokejové kvality. Väčšinou sme vyhrali. Keďže sme boli s deťmi jedna rodina, na konci sezóny, 9. februára 1991, na fašiangy, sme usporiadali spolu so školou pre deti karneval na ľade. Ľad to síce len tak, tak vydržal, ale zábava to bola veľmi dobrá!“

O rok neskôr: „Bol to nápad pátra rektora, ktorý mal dobré pripomienky na klzisko z minulého roku. V decembri začalo mrznúť, a tak sme celú plochu obili doskami. To boli mantinely. Potom sme už mohli napúšťať vodu. Po niekoľkých nociach strávených polievaním, bola na dvore hruhá vrstva ľadu. Námaha nebola zbytočná. Ľad vydržal takmer dva mesiace. Za ten čas sa na ňom odohralo veľa hokejových zápasov. Veľa detí z dediny tu trávil svoj voľný čas korčuľovaním a rôznymi hrami.“

Záver

Osobnosť pátra Popoviča pramení v jeho charakterových vlastnostiach. V mnohých životných situáciách nemyslel na seba, ale pomáhal druhým. Staral sa aj o mladých žijúcich na okraji spoločnosti. Nezabudnuteľné sú zimné atrakcie na ľade, na dvore kaštiela – korčuľovanie, karneval, hokejové zápasy, na ktorých mal páter Popovič najväčšiu zásluhu. Posvätné miesto za múrmi kaštiela, pre niekoho neznáme až tajomné, sa otvorilo všetkým Vidinčanom, aby im darovalo kúsok seba samého, kúsok neba.

DEŇ RODINY

**RODINA je ako strom, chráni všetko čo je v ňom.
My sme veľká rodina- otec, mama, sestra, brat a ja.
K tomu ešte babka, dedko a to veru nie je všetko.
Teta, ujo, bratranec, krsná, krsný na koniec.**

Renata Gajdošíková, učiteľka materskej školy

Rodina je v živote človeka to najdôležitejšie. Najmä pre malé dieťa, ktorému vytvára pocit istoty, domova, lásky a bezpečia. Rodina je tu vždy pre nás a v čase nepohody, smútku či starostí sú to práve naši najbližší, o ktorých sa môžeme oprieť a len tak sa porozprávať.

Všetky deti prirodzene cítia potrebu tráviť čas s obidvoma rodičmi. Rodičia sú pre svoje deti symbolom ochrany a bezpečia.

V našej materskej škole Veverička sme už tradične oslavovali Deň matiek a Deň otcov v jeden krásny deň pod názvom DEŇ RODINY. Uskutočnilo sa v jeden horúci júnový štvrtok v slávnost-

DEŇ JABLKA – jablčkový deň

21.10. sme si zas pripomenuli Deň jablka. Deti sa oboznámili a porovnávali rôzne druhy jablák. Pochutnávali si na ovocnom šaláte a kokteiloch, ktoré sme si vlastnoručne pripravili. Pripomenuli sme si starodávnu múdrosť: „Denne jedno jablko pre zdravie.“ Celú atmosféru znásobovala skutočnosť, že deti v tento deň žiarili oblečené v tričkách farieb jablák.

Zo života MŠ

ne vyzdobenom exteriéri materskej školy. Na vystúpenie svojich ratolestí prišli pozrieť oteckovia, mamičky, ale aj starkí. Niektorí rodičia boli milo prekvapení, lebo tie najmenšie deti mali v tento deň premiéru. V programe sa vystriedali všetky deti z obidvoch tried a veru bolo sa načo pozrieť. Úžasné ľudové a štýlové oblečenie, detské moderovanie, choreografia, rozprávková scénka, či dojímavé vyznania v básňach a pesničkách. Rodičia štedro tleskali, usmievali sa a z očí im vyžarovala láska, šťastie, dojatie, ale i hrdosť na svoje ratolesti, niekedy sa zaleskla aj slzička. Všetko to umocnilo prostredie, v ktorom sa program uskutočnil. Stromy, rozkvitnuté kríky, štebotajúce vtáčiky, vôňa teplého vzduchu, spokojnosť a pohoda všetkých prítomných. Fotenie a natáčanie bolo opäť v réžii Paľka Fodora, nášho rodiča, za čo mu veľmi pekne ďakujeme. Po skončení pestrého programu detičky obdarovali svojich rodičov vlastnoručne, z lásky, zhotovenými darčekom.

Týmto programom deti vyjadrili poďakovanie, úctu a lásku rodičom.

ČAJ so starými rodičmi

V októbri sme mali v materskej škole vzácnu návštevu. Prišli nás pozrieť starí rodičia našich škôlkarov. Deti sa na nich veľmi tešili. Pripravili si pre nich 2 prekvapenia. Zaspievali im, zarecitovali básne a zatancovali. Druhé prekvapenie bolo vlastnoručne vyrobené darčekom: malá trieda – ježkovci vystrihli čajník s čajíkom a veľkáci – veveričky vyrobili jesenný svietnik.

To, že starých rodičov ich šikovné vnúčatá veľmi potešili, sme mohli čítať z ich úsmevu a z očí, plných lásky.

Ďakujeme krásne za návštevu.

Sto rokov SVD vo Vidinej

BOŽSKÉ SRDCE UKRÝVA HLBOKÉ A KRÁSNE TAJOMSTVO

Mons. Stanislav Stolárik

Po šiestich rokoch Vidinú opäť navštívil rožňavský biskup Stanislav Stolárik. Z myšlienok, ktoré odznegli v jeho príhovore, vyberáme:

KAŽDÝ ĽUDSKÝ ŽIVOT JE ROVNAKO CENNÝ A VZÁCNÝ

„Ako je možné, že tak veľký a všemohúci Boh a stvoriteľ všetkého nás od večnosti tak veľmi miluje?“ Ako prirovanie alebo príklad poukazuje rožňavský biskup Stanislav Stolárik na rodičov, ktorí sú otvorení životu a svoje deti milovali od prvého momentu ich počatia. Ale nie vždy a všetci rodičia sa potešili z počátého dieťaťa. A tak ho ani nezačali milovať. Ale Boh tak neurobil. Hovorí sa, že dieťa to nevedelo. Múdri odborníci na tému počátého plodu hovoria: „Dieťa všetko cíti.“ Od prvého okamihu alebo vo veľmi skorom štádiu cíti, či bude prijaté z lásky. Či je milované, rodičmi prijaté, alebo nie. Teda napriek sporu, či je to človek, alebo nie je, ono už vie, či je milované. A my, ľudia, ktorí sa veľakrát hrdíme zrelosťou, dospelosťou, technickou revolúciou, a kto vie, akými vymoženosťami, akoby sme strácali cit pre Božiu lásku. Možno aj medzi nami ochabuje a oslabuje sa vedomie našej vzájomnosti, ktoré môžeme označiť ako lásku. A zvlášť veľa krát nevnímame prejavy Božej lásky, prejavy nášho veľkého a krásneho Boha, ktorý nás miluje od večnosti a z ľudskej stránky – od okamihu nášho počatia.

„Keď je Boh taký milujúci, prečo sa všetky deti nepočali do milujúcich pomerov? Prečo sa všetky deti nepočali zdravé? Prečo sa nenarodili do rovnakých pomerov zabezpečenia, ale musia prežívať hlad, strach z vojny a pod. Prečo?“ Kazateľ otvorene a úprimne hovorí priznáva: „Neviem dať na to odpoveď. To je tajomstvo. Aj pre úprimne hľadajúceho človeka to ostáva tajomstvom.“ Z úst ateistov často počujeme slová, že život je to najkrajšie, čo môže byť. Mnohí o tom hovoria aj píšú. Ale pýtajú sa tiež, či život je najkrajší aj pre tých, ktorí sú zdravotne postihnutí, ktorí žijú vo vojne, hlade, smáde a pod.? Aj pre

„Božské Srdce nás milovalo skôr, ako sme ho my mohli poznať. Je to čosi krásne a hlboké. Priznám sa, že neviem preniknúť do hĺbky tohto tajomstva. Čo mi ostáva? Zostať v nemom úžase. Boh nás miloval ešte skôr, ako sa dal poznať.“

nich je život ten najkrajší? Možno si tieto otázky ani nekladú, možno z toho dôvodu, že si myslia: „Však všetci sa majú tak dobre ako my.“ Alebo druhí, uvažujúc oveľa radikálnejšie a rafinovanejšie: „Ako sa postaviť voči tým, ktorých označíme za nepotrebných? Či je to nechcené dieťa alebo chorý človek? Jednoducho, zvolíme radikálne riešenie, a zbavme sa ho. A my si život môžeme užívať ďalej.“ Teda, je otázka o Božej láske voči všetkým ľuďom pravdivá? Vždy je dobré, ak sa veriaci, či ateisti, alebo aj iní, ktorí to nemajú celkom vyhranené, zhodneme na jednom, že každý ľudský život je rovnako cenný a rovnako vzácny. A to si môžeme zvlášť uvedomiť, ak uznáme, že život je dar, ktorý síce máme cez rodičov, ale máme ho od Boha.

ZJAVENIA BOŽSKÉHO SRDCA A JEHO POSOLSTVO SVETU

Keďže slávime odpustovú slávnosť Božského Srdca Ježišovho, môžeme sa pri tejto príležitosti vrátiť do roku 1689, do Paray-le-Monial, kde sa sv. Margite Márii Alacoque zjavuje Božské Srdce Ježišovo a dáva jej posolstvo pre Francúzsko a celý svet. Sto rokov pred francúzskou revolúciou prichádza veľké varovanie, ale aj výzva a ponuka: „Zasväťte Francúzsko Božskému Srdcu!“ Ľudovít XIV. To bral na ľahkú váhu. Nerozlíšil pravdu od nepravdy a posolstvo tlmočené cez sv. Margitu Máriu neprijal. O sto rokov neskôr jeho nástupca Ľudovít XVI. Už vlastnou krvou písal na steny Bastily modlitbu zasvätenia Francúzska. Bolo už neskoro Malo to byť urobené pred sto rokmi, ale človek zaváhal, človek odmietol, človek neurobil to, k čomu bol pozvaný a vyzvaný. A tak by sme mohli pokračovať ďalej, k aktuálnym danostiam nášho času.

Spomeniem Fatimu, kde Panna Mária trom deťom – Lucii, Hyacinte a Františkovi tiež oznamuje veľké posolstvo: „Modlitba, pokánie, obrátenie a zasväte-

nie. Ak sa toto nebude diať, príde ešte horšia vojna...“ A aj prišla, druhá svetová vojna. Toto stretávanie Panny Márie s deťmi začalo 13. mája 1917. Koncom 19. storočia dochádza k veľkému posunu tajomstva lásky Božského Srdca Ježišovho, k preklenutiu tu, do Vidinej, cez grófkú Hedvigu Asbóthovú. V tom čase grófka Mária zu Droste Vischering (sestra Mária od Božského Srdca) svojmu spovedníkovi v r. 1897 zverila: „Pán mi dal na vedomie, aby som Sv. Otca pápeža Leva XIII. poprosila, nech zasväťí celý svet Božskému Srdcu Ježišovmu.“ Odpoveď z Vatikánu dlho neprichádzala, a tak chorľavá a čiastočne ochrnutá sestra znova píše prosbu pápežovi. Lev XIII. urobil dôležité rozhodnutie a 11. júla 1899 zasvätil celý svet Božskému Srdcu Ježišovmu. To zasvätenie znamenalo podriadenie sa kráľovskej vláde Krista a uznanie jeho za Pána.

V roku 1936 prichádza veľká ponuka – prijať Božie milosrdenstvo cez sestru Faustínu. Boh vo svojom milosrdenstve sa skláňa k človeku. Je tam znova varovanie pre Poľsko aj pre celý svet. Pre nezorientovaného poslucháča alebo prijímateľa sa niektoré veci z týchto posolstiev javia ako Božia hrozba, že Boh je ten, ktorý len hrozí a hľadá príležitosť ako ukárať človeka. Ale pritom Boh hovorí jasne. Stav je taký a môže byť lepší. To je tak, ako keby ste prišli k lekárovi, máte vážnu chorobu a lekár vás chce či- čikať: „Nič si z toho nerobte! Koľko ľudí tak umrelo!“ Tak aj Pán Boh sa nemôže dívať na to len tak, keď vie, že nám to privodí zlo a možno aj večné zatratenie. Takže nám ponúka riešenie a otvára svoje srdce Božieho milosrdenstva.

ŽIVOTNÉ DIELO A ODKAZ PANI GRÓFKY HEDVIGY ASBÓTHOVEJ

Poukazujeme na to, čo robí Božia dobrota, ale aj čo treba robiť z našej strany. Ako zachytávať túto zvesť? Pani grófka Asbóthová urobila konkrétny krok. V roku 1894, v deň slávnosti Božského Srdca Ježišovho, uhorský snem prijal rozhodnutie o civilnom sobášu. Vtedy grófka Asbóthová bola tak rozbo-lená, že tento Boží chrám nechala postaviť ako prejav uzmierenia Božskému Srdcu za to, že bolo takto rozhodnuté. Hovoriť dnes o civilných sobášoch je už celkom samozrejmé. Veď ľudia žijú už aj bez takého sobáša. Samozrejmou sa stali aj potraty, eutanázie a mnohé ďalšie nezriadenosti. Čo robíme vo

svojom srdci a vo svojich skutkoch ako odpoveď, ako vynáhradu voči Pánu Bohu za všetky tieto prejavy, ktorými je poznačené dnešné ľudstvo? Možno nič, možno povieme, že dnes sa tak žije, ale iste sú mnohí, ktorí svojimi modlitbami, pôstami, obetami prinášajú vynáhradu Bohu. A tak sa snažia uzmiernovať Boží hnev. Ďakujeme Pánu Bohu, že pani grófka vo svojej hlbokkej viere a vízii povoláva na toto miesto aj otcov verbistov, Spoločnosť Božieho Slova, ktorí slávia storočnicu príchodu na Slovensko. Z jej strany vyšli iniciatívy, ktoré mali aj toto miesto „premodlievať“ cez Spoločnosť Božieho Slova.

AKTUÁLNE PROBLÉMY V NAŠEJ SPOLOČNOSTI

Čo by nám dnes povedala pani grófka Hedviga Asbóthová? Napríklad, na rôzne protikresťanské praktiky pretláčané do spoločenského života, na tzv. manželstvá osôb rovnakého pohlavia a iné prichádzajúce nezriadenosti? Mlčala by? Aký by nám dala príklad a ako by nám odporúčala reagovať? Len byť ticho, aby si nás nikto nevšimol, aby sa na nás nikto nevyvršil? V rodine sa o týchto veciach často hovorí a málokedy sa reaguje. A tam treba možno začať, aj keď v rodine hovoriť je najťažšie.

VIDINÁ A CINOBAŇA – DVA PILIERE BOŽEJ LÁSKY

Ak vychádzame z prikázania lásky k Bohu a k blížnemu, potom prejavom našej lásky k Bohu ale aj k inému človekovi je chrániť Božie prikázania a rešpektovať ich. Môžeme povedať, že Boží chrám vo Vidinej je opravdivým pamätníkom Božej lásky, ale aj obhajoby Božích zákonov. V našej diecéze máme aj druhý pamätník Božej lásky. Je v Cinobani, kde som 16. apríla na sviatok Božieho milosrdenstva vyhlásil Boží chrám za diecéznu svätyňu Božieho milosrdenstva. To nebolo plánované a je to určité tajomstvo, že v tomto kúte diecézy stoja dva mocné piliere Božej lásky. A je len na nás, aby sme o tomto uvažovali, aby sme za to ďakovali, aby sme využívali tieto pramene Božej lásky, Božej milosti a uskutočňovali vo svojom živote to, čo Boh od nás očakáva. Teda nielen tie dva pamätníky, ale každý jeden máme byť tiež takým pamätníkom Božej lásky a obhajoby Božích zákonov.

Ježišovo Najsvätejšie Srdce, zmiluj sa nad nami aj nad všetkými, ktorých nosíme vo svojom srdci, aj nad dušami v očistci. Amen.

V rámci osláv storočnej histórie verbistov na Slovensku navštívili našu obec misionári pôsobiaci na Kube: Radoslav Kottra, Lukáš Mizerák, Michal Vrták. Na slávnosť Božského Srdca prišli okrem nich aj pátri: Pavol Kruták, Peter Vagaš, zástupca provinciála Pavol Hudák, seminaristi Jakub a Benedikt. O niekoľko dní neskôr nás prišiel povzbudiť aj misionár z Japonska, Pavol Filadelfi. Dozvedeli sme sa, že na Kube, v meste, kde pôsobí páter Lukáš, po dlhých rokoch postavili nový kostol. Jediný v celom okrese, v podmienkach, aké si len ťažko vieme predstaviť. V krajine, kde bežne vypínajú elektriku, kde horko ťažko zoženiete vrece cementu, lebo neexistuje obchod so stavebninami a kde drvivá väčšina žije veľmi skromne pri nedostatku potravín. Kostol je zasvätený Božskému Srdcu a dokončiť sa ho podarilo aj vďaka pomoci veľkodušným Vidinčanom. Vo Vidinej, a nie len tam, žijú rodiny, ktoré svojich misionárov podporujú.

V sobotu 17. júna bol pripravený program v kaštieli pre deti. Po ňom nasledovala v Kultúrnom dome prezentácia historika Tomáša Gerbóca o SVD vo Vidi-

nej, film o storočnej histórii verbistov na Slovensku a prehliadka starých fotografií. Program bol zakončený množstvom živých spomienok. V nedeľu oslavy vyvrcholili slávnostnou omšou s rožňavským biskupom Stanislavom Stolárikom. Pre účastníkov boli pripravené pohodlné stoličky v tieni stánkov s možnosťou sledovať dianie na veľkej obrazovke. Odmenou za našu námahu bolo pohostenie na nádvorí Misijného domu. Pre vzácných hostí bol pripravený spoločný obed v rytierskej sále. Pri organizácii celého podujatia treba vyzdvihnúť aktívne zapojenie sa viacerých mladých a pomocnú ruku zo strany obce. Oživením bol rozšírený spevácky zbor s mladými hlasmi a obohatením obetné dary, ktoré niesli miestni ľudia v nádherných krojoch. Zahanbiť sa nedali ani dobrovoľníci pri úprave okolia.

24. júla sa na dlhší čas s nami rozlúčil novokňaz Lukáš Hanúsek, ktorý tu bol pred siedmimi rokmi v noviciáte. Povzbudil nás Božím Slovom a dal nám novokňazské požehnanie. Tohto roku odchádza na misie do Afriky, do Čadu. Sľúbil, že pri svojej dovolenke o tri roky nás opäť navštívi.

Poznávajme naše ulice

Marián Jeleň

Vzhľad našej dediny sa rokmi mení. Dnes tu máme už len zlomok z toho, čo tu bolo v minulosti. Profesor Ján Kotman – Júdove opísal náš vidinský chotár a zakončil ho slovami „že ho pri svojich návratoch domov už nikdy taký nenájde.“ Pri pomenutí si históriu našich ulíc je dobrou príležitosťou nahliadnuť do ich začiatkov, do čias, keď dedina a jej obyvatelia začínali nový život.

Pivovarská ulica

Názov ulice je odvodený podľa pivovaru, ktorý tu v minulosti existoval. Určitý čas sa ulica volala aj Lúčna.

„K obci patrí aj Pivár (Pivovar), kde v roku 1894 Vojtech Štenricht dal postaviť pivovar, ktorý po krátkom čase v roku 1903 zanikol. Pozostaté budovy potom jednotliví vidinskí gazdovia odkúpili a o pár rokov i zrúcali, pretože ohrozovali životy tých, ktorí v nich bývali.“

(Július Strhársky, miestny učiteľ a kronikár)

Po vojne ostala z pivovaru len nizučká budova obklopená mohutnými stromami, lindami. Za Slovenského štátu boli pri potoku prechodne ubytovaní korytári, ktorí tieto lindy – topole biele, spracovávali. Mária Barkáčová: „Do Vidinej chodili korytári, ktorí si kupovali topole pri potoku a drevo z nich spracovávali na korytá.“ V tom čase bol Pivár územím od colnice, posledného domu Ondreja Barkáča na Zvolenskej ulici, po betónový (Pieskarsky) most cez Krivánsky potok na dolnom konci dediny.

Na Mlynskej ulici
dnes Potočnej.

K nemu patrili aj okolité lúky. Najstaršie domy boli postavené v roku 1925, výstavba pokračovala po vojne v r. 1945 a dobudovala sa v polovici 60-tych rokov minulého storočia. Dnes tu nenájdeme už takmer žiadne stopy po pivovare, ani lindy, ani mokrade, odkiaľ sa do dediny v lete rozliehalo kvákanie žiab.

V strede ulice okrem starého, nefunkčného bufetu nachádza sa aj udržiavané detské ihrisko a hneď vedľa, v samostatnom rodinnom dome aj Centrum pre deti a rodinu.

Potočná ulica

V minulosti Mlynská, v súčasnosti jedna z najmenších ulíc, pomerne tichá. Medzi staršími domami nachádzame aj domy nové. Kedysi sa tu nachádzali: krčma pána Imroviča s mäsiarstvom (jatkami), vedľa kolkára a starý mlyn. Keby sa tento mlyn so štyristo ročnou tradíciou zachoval, bola by to najstaršia historická pamiatka v obci. Mlyn si pamätal najstaršieho známeho zemepána, Luku Benedika, ktorý ho v roku 1548 vlastnil. Počas tureckej nadvlády za tento jednokolesový mlyn odvádzal daň 25 akcí.

Za Slovenského štátu bola Mlynská ulica veľmi rušná. Do Lučenca sa chodilo len zriedka, lebo mesto bolo v rokoch 1938-

1945 pripojené k Maďarsku a hranica bola uzavretá. Tadeo prechádzali ľudia, keď išli na vlak, napr. za prácou do Magnezitky, k lekárovi do Lovinobane a pod. Pošta v tom čase vo Vidinej nebola. Nosil ju poštár denne z Tomášoviec. Aj furmani z celého okolia a jednoduchí, obyčajní ľudia chodili pre múku do mlyna. Mlynárske remeslo popri hrnčiarskom a kováčskom patrilo vo Vidinej k tým tradičným remeslám. Až do 50-tych rokov 20. storočia, kedy v dedine definitívne ukončilo svoju dlhoročnú púť.

Športová ulica

(predtým Kertalát, Záhradná ulica)

Na začiatku minulého storočia v časti dediny medzi Športovou a Potočnou ulicou rástla dubová hôrka. Duby postupne nahradili jablone, hrušky a iné ovocné stromy v záhradách Kertalátu. V roku 1922 sa v Kertaláte uskutočnila parcelácia, pri ktorej sa podľa zákona z majetku pani grófký odkrojila časť pozemku na stavbu rodinných domov.

Koryto blízkeho Krivánskeho potoka malo vtedy prirodzený ráz, so záhybmi, plytkinami aj hlbokinami, v ktorých sa ukladal piesok. Brehy boli nižšie, bez umelých násypov a v potoku sa dali nájsť pstruhy i raky. Pod mlynom bol drevený most a dôležitý brod, cez ktorý prechádzali povozy so senom a pieskom. Medzi záhradami a futbalovým ihriskom tiekla odbočka Krivánskeho potoka, mlynský náhon. V lete tu bolo prírodné kúpalisko. V čase, keď mlyn pracoval, v tejto časti dediny boli vytvorené nádherné prírodné zákutia. Tí, ktorí si to pamätajú, veľmi radi na to spomínajú.

Dnes na ulici prevažujú staré domy, z tehl aj váľkov. Ulica sa môže popýšiť novým asfaltovým kobercom. Prvým domom na Športovej ulici je Kultúrny dom, postavený v rokoch 1960-1965. Do užívania bol daný

Malý Dežko Major
na Cintorínskej ulici,
dnes Zelenej

v r.1967. Je to náš reprezentatívny kultúrny stánok, v ktorom sa stretávajú všetky vekové skupiny s rôznymi záujmovými aktivitami. V súčasnosti sa celá budova po jednotlivých etapách rekonštruje. V budove sídli Obecný úrad, svoje miesto tu má aj kuchyňa, obecný rozhlas, dielňa, posilňovňa, šatne pre futbalistov a iné. Časť priestorov na poschodí je vyhradený pre archív a obecnú knižnicu. Knižnica bola založená 6. novembra 1924 odborom Matice Slovenskej v Lučenci, ktorý ju obdaril 43 knihami. Za knihovníka bol poverený miestny učiteľ Július Strhársky. V susedstve Kultúrneho domu sa nachádza pošta, ktorá v obci funguje 25 rokov. Otvorená bola 4. decembra 1998.

Vedľa Športovej ulice sa nachádza priestraný športový areál s futbalovým, volebalovým a aj moderným viacúčelovým ihriskom. Je to miesto oddychu a relaxu, náš prírodný kultúrny stánok, kde sa uskutočňujú najväčšie kultúrne podujatia.

Zelená ulica

Stará, historická ulica, počtom domov asi najmenšia. V minulosti Cintorínska, pretože vedie k cintorínom. Bližšie je situovaný starší, evanjelický cintorín, pekne upravený so starou murovanou márniceou. Na pravej strane možno vidieť aj staré, ťažko identifikovateľné hroby, pravdepodobne židovské. Príslušníci tohto vierovyznania žili vo Vidinej v dvadsiatych aj tridsiatych rokoch minulého storočia. V blízkosti tohto pietneho miesta dotvárajú koloryt tejto časti dediny početné úle.

V minulosti povýše evanjelického cintorína bola Tehlovňa. Z hlíny sa jednoduchým spôsobom vyrábali váľky na stavbu domov. Dnes je toto hlinisko zavozené a nič nenasvedčuje tomu, že sa tu voľakedy ťažilo. Mohli sme mať pekný učebnicový príklad tradičného remesla a ekologického využitia miestnej suroviny, tak typických pre obec Vidiná.

Cintoríny oddeľuje cestný viadukt. Za ním nad príjazdovým parkoviskom sa na kopci rozkladá nový katolícky cintorín. Systematicky sa tu začalo pochovávať od čias pani veľkomožnej, grófky Hedvivy Asbóthovej, keď počet katolíkov v dedine z roka na rok rástol (zvlášť po roku 1930). Historickou pamiatkou je kríž, ktorý tu dala postaviť. Obom cintorínom „slúži“ spoločný Dom smútku, postavený v rokoch 1988-1991. Svetlý lúč nádeje doň vniesla rekonštrukcia interiéru v r. 2016 a tiež neskoršia úprava celého cintorína. Obec Vidiná má aj iné miesto posledného odpočinku. Je ním hrobka pod vidinským kostolíkom, v ktorej sú uložené telesné pozostatky manželov Asbóthovcov a pátra Dreveka.

Zvony nad krajinou

Marián Jeleň

V nedeľu 4. júna predpoludním mnohí z nás počúvali v Rádiu Regina hodinovú reláciu venovanú obci Vidiná. Vzhľadom na početné pozitívne ohlasy rozhodli sme sa pripomenúť niektoré momenty, ktoré v nás doteraz najviac rezonujú.

Náš najbližší svet tvoria: naše domy, ulice, záhrady, Obecný úrad, materská škola, stromy, kaštieľ, park, folklór, cyklochodník, pustatina Bolontov, okolitá príroda, obnovený storočný domček, domáca hlina, pohostinstvá, reštaurácia ... a miestni obyvatelia. To je Vidiná. To sme my. Nielen Slovensku, ale celému svetu sme predstavili našu dedinu. Ponúkli sme to najlepšie, najkrajšie a najvzácnejšie čo máme. A za tým všetkým stoja ľudia. S každodennou prácou, túžbou niečo dosiahnuť, ume- ním vytvárať hodnoty, vytrvalosťou pri

prekonávaní prekážok. Jednotlivé výpovede konkrétnych ľudí ako celok vyzneli potešujúco. Ako sa hovorí: „Jedna dedina, jedna rodina.“ A to je naša budúcnosť. Lebo podľa slov starostu obce Jána Šupicu:

„Život v obci nerobia len investičné akcie ako cesty alebo chodníky, ani zateplený Kultúrny dom, ale robíme ho my, ľudia, ktorí by mali byť voči sebe ohľaduplní, a aby navzájom medzi sebou komunikovali. Lebo množstvo problémov sa dá vyriešiť, ak sa ľudia medzi sebou slušne porozprávajú, ľudským prístupom. Potenciál je v ľuďoch, ak v nich ostane ľudskosť.“

Celú reláciu si môžete vypočuť na odkaze: <https://www.rtv.slovakia.sk/radio/archiv/1709/2068763>

Jastrabia lúka volá

Skvačil som z klinca kosu otcovu,
nastáva čas kosiť lúku Jastrabia,
kosa staručká časy pamätá ešte,
na lúkach kvitli kvety a zneli piesne.

Chlapi keď,skôr ako slnko vstávali,
oseľník na opasku,kosa na pleci,
kráčajúc tíško,slnko by nezbudili,
kosu ľahko po rosnej tráve ťahali.

Sťa deva,otupelú kosu osla hladí,
tichým rezom z trávy rosu zhodí,
slnko vstalo keď,blyslo od úžasu,
uzrelo travičku uloženú v riadku.

Po raňajkách,slnko lúče rozhodí,
ako riadky po skosenej lúke devy,
pošteklí koscov,pošteklí aj devy,
úbočou razom sa nesú ťahavé spevy.

Po roku Jastrabia lúka zas volá,
vyrástla travička veru dovysoka,
vlnka v potoku zvesť mi šepká,
osireli lúky,pieseň ťahavá stíchla.

Stará kosa trávu k zemi zráža
a či o rok ešte bude gazda vládať,
či zažblnká mu pieseň ešte potok,
či poostří kosu a utrie z čela pot.

Ján Tokár Oravský

ViDiNSKé NoViNy

Občasník, zdarma.
Vydáva Obecný úrad vo Vidinej.

Zaregistrované na MK SR pod číslom
EV 6118/23, číslo: ISSN 1339-5327
IČO: 00649031 DIČ: 2021178852

Distribúcia do domácností obce Vidiná.
Tlač: RENO. Grafika: Mgr. art. Peter Kollár.
Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

Kontakt :

🏠 Športová č. 1, 985 59 Vidiná
☎ 047/4370102 Fax: 047/4511524
✉ vidinskenoviny@azet.sk
🌐 www.vidina.sk

Komisia pre tvorbu a vydávanie Vidinských novín:
Mgr. art. Miroslav Janšto - predseda,
Emília Gajdošová, Gabriela Gáborová, Ing.
Marián Jeleň, Ing. Ivana Rubintová, Mgr.
Eva Vilhanová.

Nenápadní hrdinovia

Marián Jeleň

Pripomenuli sme si 79. výročie SNP

Slovenské národné povstanie bolo ozbrojené povstanie slovenského domáceho odboja počas 2. svetovej vojny proti vstupu nemeckého Wehrmachtu na územie Slovenskej republiky. Začalo sa 29. augusta 1944 ako obrana pred nemeckými okupačnými jednotkami. Nepriamo bolo aj útokom proti autoritatívnej kolaborantskej vláde na čele s Jozefom Tisom ako aj snahou byť na strane víťazných spojeneckých mocností 2. svetovej vojny. Centrom povstania bola Banská Bystrica. Nemecké jednotky povstaleckú armádu porazili v noci z 27. na 28. októbra 1944. Časť jej jednotiek prešla na partizánsky spôsob boja. Partizáni pokračovali v bojoch proti nacistom až do oslobodenia krajiny sovietskymi, rumunskými a česko-slovenskými vojskami na jar 1945.

Aj Vidiná má svojich hrdinov, ktorí sa pričínili o oslobodenie Slovenska. Vojnové udalosti po vyhlásení SNP do Školskej kroniky zapísal aj učiteľ Július Strhársky. Na 104. strane píše:

„I naša mládež s oduševnením hlásila sa k partizánom, ktorých mená sú: Ján Gabera, Michal Kotman, Ondrej Macko, Ján Kalamár, Ondrej Hronec, Juraj Kalamár, Pavel Huraj, Dezider Major, Ján Macko, Ján Kmeť, Gusto Lupták a Ján Homme.“

Príbeh partizána Jána Kmeťa

O Jánovi Mackovi a Jánovi Hommem sme už vo VN písali (1/2018, 4/2019...). Teraz vám predstavujeme príbeh Janka Kmeťa, mládenca, ktorý v tom čase žil so svojou rodinou na Bontove. Na otázku: **Ako sa Janko dostal k partizánom?**, jeho mladšia sestra Helena spomína:

„Za Slovenského štátu, keď Lučenec obsadili Maďari, stavebná firma budovala cestu z tomášovskej križovatky do Kalinova. Pracoval v nej aj Ján Kmeť. Keď cestu dokončili, firma sa presunula na sever, do Vrútok. Aj môj brat, ako robotník, odišiel s nimi. Robotníci boli ubytovaní v baraku na okraji hory. V tom čase sa tam odohrala závažná udalosť. Z Maďarska bola vyslaná parlamentná delegácia Nemcov. Prechádzala cez Vrútky a tu si urobila prestávku. Postihol ju tragický osud. Všetkých členov delegácie postrieľali. Nemci začali zúriť. Hľadali vinníkov. Po celých Vrútkach robili raziu a brali všetkých mladých chlapov. Dozvedeli sa to aj robotníci v baraku pod lesom. Aby si zachránili svoje životy, povyskakovali cez okná a hybaj rovno do hôry. Takto sa Janko Kmeť dostal k partizánom.“

Nič sme o ňom nevedeli. Ani sme nemali odkiaľ sa dozvedieť, čo sa s ním robí. Prežil celú vojnu. Veď je o tom aj kniha – „Prežil som smrť“, od Júliusa Kaličiaka. Najprv mu velil Rus, ktorý bol veľmi prísny a každú maličkosť trestal. Mal šťastie, keď sa dostal k veliteľovi Kaličiakovi, rodákovi z Dobrého Potoka. Po skončení vojny sa vrátil domov.“

Helena Paučová, rod. Kmeťová, 86 r.

Partizánska brigáda Jánošík

Autor knihy, Július Kaličiak, opisuje partizánsky boj v Gemeri. S množstvom akcií proti Nemcom, až po prebitie sa cez front k sovietskej armáde. Najprv bol vojakom v posádke vo Vrútkach, ktorá začala spolupracovať s jednotkou Viliama Žingora. Neskôr sa Július Kaličiak stal veliteľom 1. roty 2. oddielu brigády Jánošík, ktorému velil kapitán Bielik. Nemci ich druhý oddiel rozbili. Z dvoch rozbitých oddielov vytvorili jeden, ktorého veli-

teľom sa stal kapitán Novák, komisárom Wertheimer a Kaličiak veliteľom rozviedky.

Z najvýznamnejších bojových udalostí 2. oddielu brigády Jánošík môžeme spomenúť napr.: presun z Telgártu do Martina (boj na stanici Úľanka v septembri 1944), boje pri Martine, zostup do Starých hôr v druhej polovici septembra 1944, rozviedka na odchode do Čiernej Lehoty s veliteľom Kaličiakom v novembri 1944, odchod z Brádna na akciu od Rimavskej Bane až k Lučencu v decembri 1944.

Ján Kmeť a Ondrej Kyjanica patrili k najlepším guľometčíkom 1. roty 2. oddielu brigády Jánošík. V septembri 1944 v Hronskej Dúbrave vyradili z boja 120 nemeckých vojakov.

Memento pre ľudstvo

Kronikár Július Strhársky zaznamenal: *„Vojna si vyžiadala obeť i na ľudských životoch. Juraj Rafaj, ako člen miestneho národného výboru, bol zavraždený Nemcami v Lieskovci. Pochovaný je v našom evanjelickom cintoríne. Ján Kalamár, vojak čs. armády, padol v boji pri Starých Horách, kde je aj pochovaný. Partizán Pavel Ožďáni je nezvestný. Ján Homme, partizán českej národnosti, bol zavraždený Nemcami v baraku pri novej ceste na Halieri. Robotník Ondrej Huraj bol doma ťažko poranený, umrel na následky poranenia v nemocnici v Balažských Ďarmotách, kde je aj pochovaný. Mária Ožďániová bola nešťastne usmrtená mŕtinou pri sádzaní chleba. Jurajovi Gondovi a jeho synovi Júliusovi odtrhlo nohu, keď pri hľadaní ponechaných vecí v zákopoch stúpili na uložené míny.“*

Uprostred dediny, v parku pri Obecnom úrade je ako symbol úcty starostlivo udržiavaný pamätník padlým v SNP.

Niekoľko údajov o SNP

Podľa dokumentov partizánskych štábov a dokumentov 1. a 4. ukrajinského frontu sa v čase Povstania na Slovensku nachádzali dva veľké partizánske zväzky, 17 brigád a 22 oddielov s celkovým počtom okolo 13 500 partizánov. Celkový počet nasadených nemeckých vojakov na Slovensku sa pohyboval okolo 48 – 50 tisíc vojakov. Aj keď ich bolo menej ako vojakov 1. československej armády na Slovensku, predsa len Nemci mali výrazne lepšiu kvalitu zbraní (obrnene vozidlá, delostrelectvo, letectvo) a tiež bohatšie skúsenosti, ktoré im priniesli, najmä v rozhodujúcich úsekoch, značnú prevahu.

Význam SNP

Z vojenského hľadiska SNP, aj keď len nakrátko, ale predsa narušilo celistvosť nemeckého frontu. Zmnožnilo nemeckým vojskám využívať dopravné spojenie a hospodárske zdroje pre svoje vojnové ciele. Povstanie zmnožnilo využitie ľudských síl Slovenskej armády podľa zámerov nacistického velenia pre boj proti sovietskym vojskám. Politickým a morálnym rozmerom Povstania bolo rozhodnutie občanov malej krajiny postaviť sa proti nacistickej vojnovéj mašinérii. Napriek tomu, že nezačalo za optimálnych podmienok, bolo poznačené množstvom chýb a zlyhaní a nakoniec bolo zatlačené do hôr, patrí k najvýznamnejším míľnikom novodobých slovenských dejín.

Zdroj: [sk.wikipedia.org/wiki/Slovenské národné povstanie](http://sk.wikipedia.org/wiki/Slovenské_národné_povstanie)

Ovocie všímavosti a pomoci

Marián Jeleň

Ak človek nie je ľahostajný, ale všima si život okolo seba, prináša to ovocie. Na rozhraní júla a augusta vzbudil pozornosť bocian. Bol to mladý jedinec, ktorý nebol schopný dostať sa vlastnými silami do svojho hniezda a nejaký čas sa potuloval po okolí. Vyzeral poľutovaniahodne, ako dáka sirota. Všimli si to viacerí a niektorí upozornili ľudí na kompetentných miestach. A tak sa už na druhý deň dostavili ochrancovia prírody. Ošetrovanie nebolo potrebné. Jemným spôsobom, ako malé bábätko, ho zabaleného preniesli do opľotenej záhrady evanjelickej modlitebne. Priamo pod jeho hniezdo, aby bol na dohľad svojich rodičov, ktorí sa oň postarajú a prinesú mu potravu. Táto situácia nie je zriedkavá. Vzniká preto, že mladé bociany rýchlo rastú, učia sa lietať a v hniezde je pre všetkých členov štvorčlennej rodinky málo miesta. Vďaka zodpovednému prístupu

miestnych obyvateľov sa to dobre skončilo. Na štvrtý deň po tejto udalosti bol náš „**hrdina**“ už doma medzi svojimi. Bociany sú od nepamäti symbolom ľudskej rodiny. Zvlášť vtedy, keď novorodenec prichádzajú na svet. Svojím hlasitým klepotaním dávajú najavo svoju prítomnosť. V druhej polovici augusta bociany na stĺpe alebo okolitých komínoch vidieť čoraz menej. Kto mal šťastie, mohol zhladiť ich rozlúčku s Vidinou – krúžením nad svojím domovom.

Lukostrelci

Marián Jeleň **úspešne ukončili sezónu**

Lukostrelecký oddiel pôsobiaci pod hlavičkou obce Vidiná nemusíme zvlášť predstavovať. Tento mladý atraktívny šport sa po nesmelých začiatkoch pomaly rozvíja a dáva o sebe vedieť aj v širšom regióne. O aktivitách našich lukostrelcov sme sa porozprávali s trénerom Štefanom Belkom.

Na súťažiach reprezentujete Vidinú ako jednotlivci alebo aj ako tím?

„Súťaž je individuálna. Súťažiť prideme spolu ako tím, v rovnakých tričkách, šiltovkách, ale kategórie sú rôzne. Máme šiestich kadetov a dvoch seniorov. Detskú kategóriu nemáme. Na súťaže cestujeme autami. Obec nám prispieva na to, čo potrebujeme, za čo sme veľmi vďační. Naším vkladom je cestovanie, ktoré si hradíme sami.“

Lukostrelecký šport propagujete sa na Rozlúčke s letom. Okrem toho máte aj iné aktivity? Aký je váš prínos pre obec?

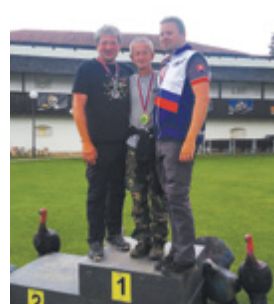
„Okrem športu propagujeme aj obec. V tom zmysle, že tam, kde prideme vedieť, že sme z Vidinej. Napr. boli sme prezentovať lukostreľbu na 4. ZŠ v Lučenci, aj v Buzitke, kde mali zaujímavý program o indiánoch.“

Je vidieť nejaký výkonnostný vzostup v klube? Prípadne nastali aj nejaké pozitívne povahové vlastnosti medzi mladými?

„V klube je badateľný výkonnostný vzostup. Potvrdzujú to aj výsledky. U niektorých členov sa zvýšilo zodpovedné správanie a zachovávanie poriadku, a to aj vďaka iným druhom športu. Je to veľmi dôležité, lebo bez disciplíny by sme nemohli fungovať. Mladí sa to naučili a vedia disciplínu aj dodržiavať.“

Ako vidíte budúcnosť lukostreľby vo Vidinej?

„Vidíme ju v dobrom svetle po Rozlúčke s letom. Vtedy sa nám hlási množstvo mladých ľudí, ktorí by chceli hneď v tom momente prísť a pýtať sa napr. kde a ako trénujeme, koľko

nás je, čo to stojí a pod. A tak je to každý rok. Určitou prekážkou je migrácia. Deti odchádzajú do škôl a už sa nevracajú. Alebo sa vrátia len niektorí. Preto by sme privítali väčšiu účasť mladých. Každý šport niečo stojí. Pri lukostreľbe je najdrahší vstup, teda kúpa luku a šípov. Potom sa kupujú už len šípy. S jedným lukom sa dá strieľať žiadané výsledky. A na začiatok vieme pomôcť tak, že ak dieťa príde, požičiame náradie na určitý čas, na vyskúšanie a keď sa rozhodne, že to myslí vážne, na rade sú rodičia. Na začiatok mu podľa výšky, resp. váhy vieme dať „niečo“ do ruky.“

Opýtali sme sa aj dvoch talentovaných športovcov – Bruna a Niny, čo by chceli dosiahnuť v športe, ktorý si vybrali.

Bruno Machava:

„Od malička som chcel strieľať z luku. Chcel by som sa zúčastniť Slovenského pohára a ak by sa dalo, tak ho aj vyhrať. Chcel by som byť najlepší kadet na Slovensku.“

Nina Kulichová:

„Chystám sa na vysokú školu do Česka. Tam by som chcela v lukostreľbe pokračovať, až kým sa to bude dať. Strieľať z luku ma baví, upokojuje, naplňa. Keď mám natiiahnutý luk, mierim šípmom... vtedy mám taký upokojujúci pocit až relax. A takýto pokoj potrebujem v živote.“

STREDOSLOV. POHÁR – VÝSLEDKY

1. kolo, 20. máj 2023, Rimavská Sobota:

Bruno Machava – 2. miesto, kategória TRRB, kadet, Matúš Harasti – 3. miesto, kat. TRRB, kadet, Nina Kulichová – 1. miesto, kat. TRRB, kadet, Henrieta Stanová – 2. miesto, kat. TRRB, kadet, Ján Bartoš – 5. miesto, kat.

TRRB, senior

2. kolo, 3. jún 2023, Filákov:

Bruno Machava – 1. miesto, kategória TRRB, kadet, Matúš Harasti – 4. miesto, kat. TRRB, kadet, Nina Kulichová – 3. miesto, kat. TRRB, kadet, Henrieta Stanová – 4. miesto, kat. TRRB, kadet, Ján Bartoš – 7. miesto, kat. TRRB, senior

3. kolo, 17. jún 2023, Rohožná:

Bruno Machava – 1. miesto, kategória TRRB, kadet, Nina Kulichová – 1. miesto, kat. TRRB, kadet, Henrieta Stanová – 2. miesto, kat. TRRB, kadet, Ján Bartoš – 3. miesto, kat. TRRB, senior

4. kolo, 2. september 2023, Dobšiná:

Nina Kulichová – 1. miesto, kat. TRRB, kadet, Henrieta Stanová – 3. miesto, kat. TRRB, kadet, Ján Bartoš – 3. miesto, kat. TRRB, senior

5. kolo, 23. september 2023, Divín:

Bruno Machava – 1. miesto, kategória TRRB, kadet, Matúš Harasti – 2. miesto, kat. TRRB, kadet, Nina Kulichová – 1. miesto, kat. TRRB, kadet, Noemi Kuráková – 2. miesto, kat. TRRB, kadet, Henrieta Stanová – 4. miesto, kat. TRRB, kadet, Ján Bartoš – 1. miesto, kat. TRRB, senior

Celkové umiestnenie:

- Bruno Machava, kat. TRRB, kadet – ZLATÝ POHÁR
- Nina Kulichová, kat. TRRB, kadet – ZLATÝ POHÁR
- Henrieta Stanová, kat. TRRB, kadet – STRIEBORNÝ POHÁR
- Ján Bartoš, kat. TRRB, senior – BRONZOVÝ POHÁR

MIKULÁŠ VO VIDINEJ

A ROZSVIETENIE VIANOČNÉHO STROMČEKA

**5. DECEMBER 2023 O 17:00
V KULTÚRNOM DOME VO VIDINEJ**

TAK AKO PO INÉ ROKY, AJ TENTO ROK ZAVÍTA DO NAŠEJ OBCE MIKULÁŠ SO SVOJIMI POMOCNÍKMI. TENTO ROK HO SPOLOČNE PRIVÍTAME V SÁLE KULTÚRNEHO DOMU.

- Čakanie na Mikuláša deťom spríjemní predstavenie bábkového divadla.
- Balíček so sladkosťami odovzdá osobne všetkým poslušným deťom.
- Záujemcovia o balíček sa musia prihlásiť na obecnom úrade vo Vidinej do 30.11.2023.
- Deti s trvalým pobytom vo Vidinej do 13 rokov majú balíček ZDARMA.
- Záujemcovia o balíček, ktorých dieťa v Obci Vidiná trvalý pobyt nemá zaplatia pri prihlásení za balíček 10 €.

Veselé Vianoce

www.vidina.sk

Podľa podujatia budú zhotovované foto/video dokumentácie pre propagáciu školy a Obce Vidiná.

VIANOCE VO VIDINEJ

3. decembra o 15:00
ROZSVIETENIE 1. ADVENTNEJ SVIEČKY

- TVORIVÉ DIELNE – MIKULÁŠ (Remeselný dom)
- ROZPRÁVANIE STARÝCH RODIČOV O MIKULÁŠOVI

5. decembra o 17:00
MIKULÁŠ VO VIDINEJ
A ROZSVIETENIE VIANOČNÉHO STROMČEKA

- DIVADLO POD BALKÓNOM (Kultúrny dom)

10. decembra o 15:00
ROZSVIETENIE 2. ADVENTNEJ SVIEČKY

- TVORIVÉ DIELNE – LUCIA (Remeselný dom)
- ROZPRÁVANIE STARÝCH RODIČOV O LUCII

15. decembra o 16:00
POSOLSTVO VIANOCE

- vystúpenie detí z MŠ, DFS Konôpka, Klub dôchodcov, ŽSS Vidovenky... (Kultúrny dom)
- Pripravené malé vianočné trhy, medovina, punč...

17. decembra o 15:00
ROZSVIETENIE 3. ADVENTNEJ SVIEČKY

- TVORIVÉ DIELNE – VIANOCE (Remeselný dom)
- ROZPRÁVANIE STARÝCH RODIČOV O VIANOCIACH
- DIVADLO PRE DETI – AKO SA OTO NEDOČKAL

www.vidina.sk

Podľa podujatia budú zhotovované foto/video dokumentácie pre propagáciu školy a Obce Vidiná.

ROZLÚČKA S NAŠIMI PREDŠKOLÁKMI

Ako to už v júni býva zvykom, ani tento rok to nebolo inak a s blížiacim sa koncom školského roka nastal čas, aby sme sa rozlúčili s našimi predškolákmi. Oni so svojou škôlkou a kamarátmi.

Posledný júnový deň si predškolační naposledy zaspievali, zatancovali, zarecitovali a užívali si posledné chvíle v materskej škole. Rozlúčka bola v areáli materskej školy a prišli všetci pozvaní hostia. Prišli rodičia, starí rodičia, súrodenci, pani učiteľky, ktoré ich učili predtým. S budúci prvákmi sa rozlúčili aj ich mladší kamaráti, krásne vyobliekaní im zaspievali a zatancovali.

Nastal čas lúčenia a ako sa patrí, okrem krásnych spomienok na čas strávený v materskej škole, našim predškolákmi, slávnostne oblečeným, odovzdali pani učiteľky stužky. Na pamiatku si odniesli knihu s venovaním a malé darčeky, aby na nás nezabudli. Samozrejme nechýbala ani torta a malé pohostenie.

Všetkým našim predškolákmi prajeme, aby v septembri s radosťou nastúpili do vytúženej školy a aby sa im darilo a robili všetkým okolo seba radosť.

Budúci prváci: Cristínka, Lujzička, Filipko, Sárka, Miuška, Miška, Maxiík, Natálka a Žofka.

Teším sa na prvú triedu,
ceruzku aj bielu kriedu.
Ahoj slučka, vlnovka,
čakajú ma písmenká.
So škôlkou sa lúčim,
hračky k sebe túlim.
Zvonec zvoní školákovi,
budem dobrým prvákovi!

